

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

СЕКТОР ЗА ПЛАТНИ СИСТЕМ

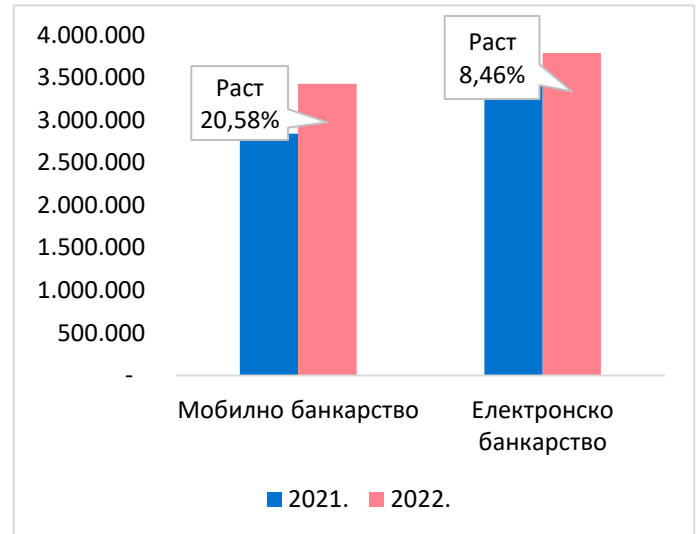
ОДЕЉЕЊЕ ЗА ОПЕРАТИВНЕ ПОСЛОВЕ И УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА ПЛАТНИХ СИСТЕМА

**ПРЕГЛЕД ПОДАТАКА У ВЕЗИ С ПРУЖАЊЕМ
ПЛАТНИХ УСЛУГА И ИЗДАВАЊЕМ
ЕЛЕКТРОНСКОГ НОВЦА ЗА 2021–2022. ГОДИНУ**

Фебруар 2023.

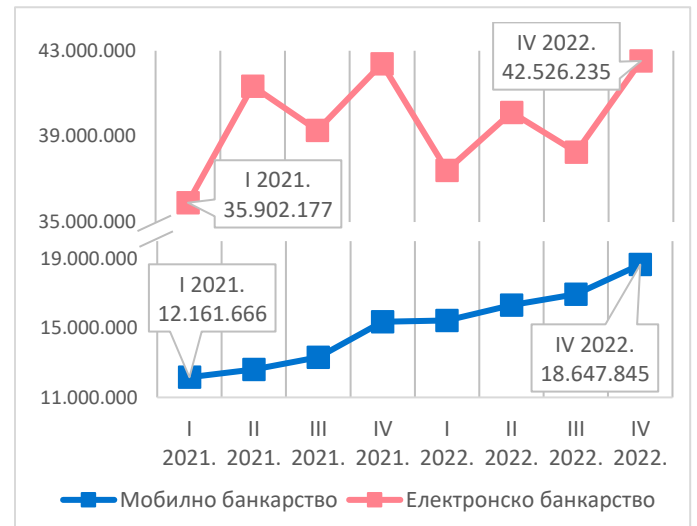
У 2022. години настављен је тренд раста броја корисника електронског и мобилног банкарства, тако да у односу на 2021. годину укупно повећање броја корисника (физичких и правних лица и предузетника) мобилног банкарства износи 20,58% (2.840.518 према 3.425.213), а корисника електронског банкарства 8,46% (3.493.020 према 3.788.607).

Графикон I.1.1. Број корисника услуге мобилног и електронског банкарства

Када је реч о броју извршених плаћања, физичка и правна лица и предузетници су у 2022. години путем мобилног банкарства извршили 26,04% више плаћања него у 2021. години, док су у истом периоду извршили за 0,37% мање плаћања путем електронског банкарства.

Графикон I.1.2. Број извршених трансакција путем услуге мобилног и електронског банкарства

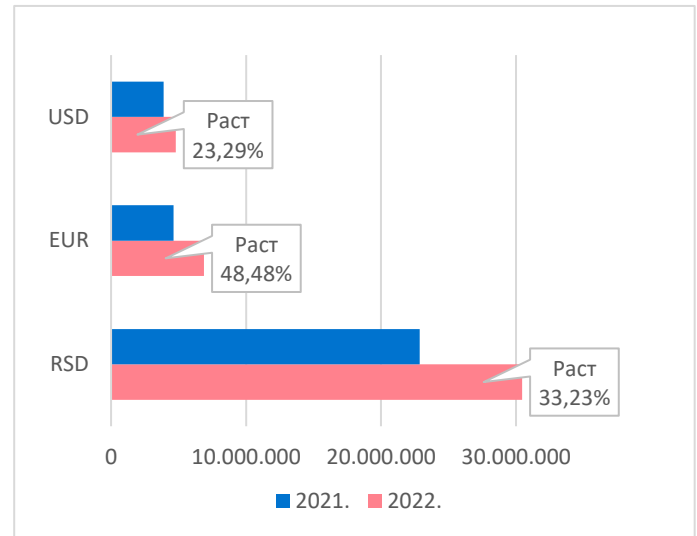

Што се тиче прегледа по тромесечју, у последњем тромесечју 2022. године путем мобилног банкарства извршено је 53,33% више плаћања него у првом тромесечју 2021. године, а 21,50% више него у истом тромесечју 2021. године, док је путем електронског банкарства извршено 18,45% више плаћања него у првом тромесечју 2021, а 0,32% више него у истом тромесечју 2021. године.

Број трансакција картицама и електронским новцем којима је извршена интернет куповина робе и услуга наставља да бележи стабилан раст. Тако је у 2022. извршено 43.192.309 трансакција куповине робе и услуга картицама и електронским новцем на интернету у свим валутама, што је за 34,23% више него у 2021. години. Истовремено, број динарских плаћања за куповину преко домаћих интернет сајтова увећан је за 33,23% у односу на 2021. годину.

У Табели I.1.1. приказане су три најзначајније валуте по броју и вредности интернет куповина робе и услуга извршених картицама и електронским новцем.

Графикон I.1.3. Интернет куповина робе и услуга картицама и електронским новцем (број трансакција)

Табела I.1.1. Број и вредност трансакција картицама и е-новцем којима је извршена интернет куповина робе и услуга

Број и вредност	2021.	2022.	Промена (%)
RSD:			
број	22.856.789	30.451.631	33,23%
вредност	55.812.769.304	81.356.280.780	45,77%
EUR:			
број	4.638.763	6.887.584	48,48%
вредност	215.784.424	369.261.077	71,12%
USD:			
број	3.889.269	4.795.030	23,29%
вредност	113.959.857	138.602.490	21,62%

У 2022. години проширена је прихватна мрежа, тако да се на крају прошле године у нашој земљи плаћало на 120.224 ПОС терминала, тј. за 5.240 уређаја више него на крају 2021. године (повећање од 4,56%). Број банкомата је смањен за 0,84%, док је број виртуелних продајних места увећан за 14,56%.

У 2022. години употребом картица у продајним објектима широм Србије извршена је 434.509.701 трансакција, што је за 19,79% више него у 2021. Овај податак односи се на картице које су издале банке које послују на домаћем тржишту, док је у истом периоду број плаћања употребом картица банака које не послују у Републици Србији порастао за 40,70%.

Број издатих платних картица на крају 2022. износио је 10.759.656, што је за 5,80% више него на крају 2021. године.

Табела I.1.2. Број уређаја и виртуелних продајних места на којима се прихватају платни инструменти

Картична плаћања		2021.	2022.	Промена (%)
Прихватна мрежа:	ПОС терминали	114.984	120.224	4,56%
	виртуелна продајна места банкомати	2.774	3.178	14,56%
		3.097	3.071	-0,84%
Извршене трансакције на ПОС терминалима код трговаца у РС употребом картица које је издао пружалац платних услуга из Републике Србије		362.723.578	434.509.701	19,79%
Извршене трансакције на ПОС терминалима код трговаца у РС употребом картица које није издао пружалац платних услуга из Републике Србије		22.457.733	31.597.904	40,70%
Издате платне картице		10.170.276	10.759.656	5,80%

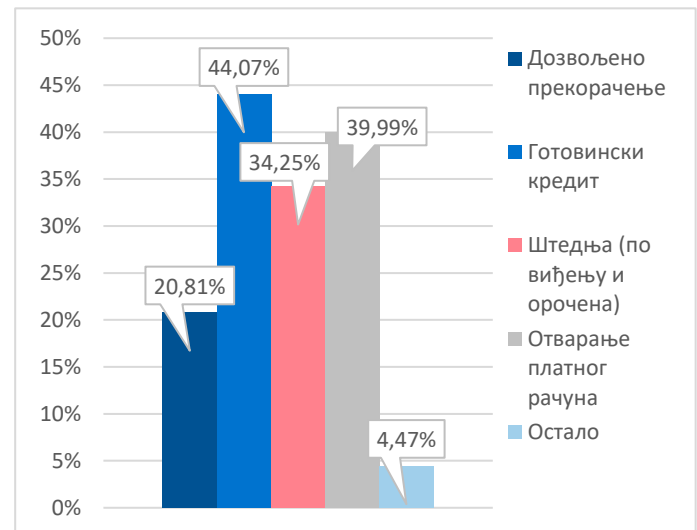
Што се тиче броја уговора о финансијским услугама који су закључени на даљину електронским путем, према достављеним подацима пружалаца платних услуга, у 2022. укупно је закључен 154.991 уговор, што је за 33,15% више него у 2021. години, када је био закључен 116.401 уговор. Од поменутог броја закључених уговора на даљину у 2022. години, 21.587 уговора је закључено уз примену видео-идентификације корисника, што представља повећање од 18% у односу на претходну годину, када је закључено 18.300 уговора.

Посматрано по врсти финансијског производа, грађани су знатно више користили могућност уговарања на даљину у 2022. години него у 2021. години по основу сваке услуге доступне код пружаоца платних услуга. Повећања за следеће врсте услуга износе: дозвољено прекорачење рачуна 20,81% (33.538 према 27.760), готовински кредит 44,07% (83.769 према 58.145), штедња по виђењу/орочена 34,25% (12.409 према 9.243), отварање платног рачуна 39,99% (12.099 према 8.643) и остале услуге 4,47% (13.174 према 12.610).

Графикон I.1.4. Услуга закључивања уговора на даљину

Графикон I.1.5. Процент промене закључених уговора на даљину по врсти финансијског производа – 2022. у односу на 2021. годину

Наставак успешног рада *IPS* НБС платног система забележен је у виду повећања броја и вредности извршених трансакција у континуираном раду од октобра 2018. године. У 2022. години томе сведочи обарање рекорда дневног броја трансакција – највећи број плаћања достигнут је 15. новембра, када су реализоване 279.682 трансакције. О прихваћености овог вида безготовинских плаћања сведоче 53.496.092 извршена плаћања – раст од 26,58% у односу на 2021. годину.

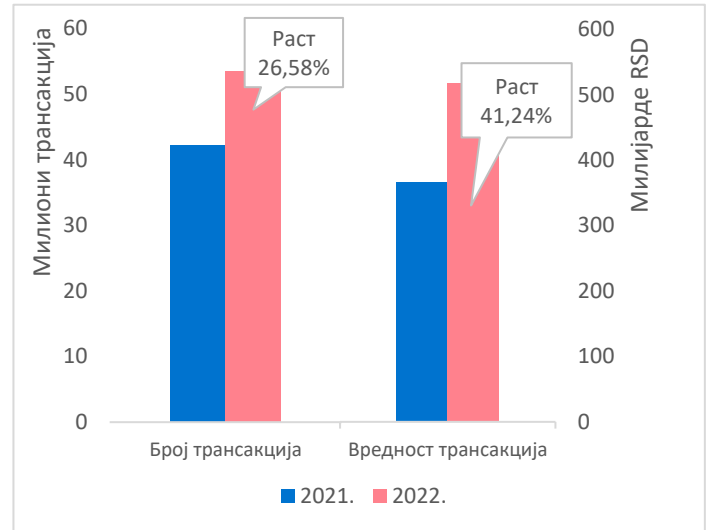
Додатне услуге које су омогућене у *IPS* НБС платном систему, поред основне могућности слања инстант (кредитног) трансфера било ком примаоцу с текућим рачуном у банци, односе се на плаћања: рачуна за месечне обавезе пружаоца комуналних и других услуга скенирањем јединственог *NBS IPS QR* кода одштампаног на рачуну/фактури; на физичким и интернет продајним местима путем метода *IPS skeniraj* и *IPS pokaži*; коришћењем услуге *Prenesi* – одређеном ознаком примаоца средстава, тј. бројем мобилног телефона. Поред тога, грађанима је доступна унапређена метода плаћања *IPS skeniraj* на интернет продајном месту помоћу *deep link* технологије којом се извршава плаћање у неколико кликова путем само једног уређаја (мобилног телефона). Уз претходно наведено, доступни су и сервиси Генератор и Валидатор, којима је омогућено генерисање (техничка припрема) *NBS IPS QR* кода, као и валидација (техничка провера) већ припремљеног *NBS IPS QR* кода.

Све информације о инстант плаћањима у Републици Србији доступне су на следећој интернет страници – <https://ips.nbs.rs/>.

Табела I.1.3. Дневни рекорд броја плаћања реализованих у *IPS* НБС систему

Редни број	Датум	Број плаћања
1.	21. 2. 2022.	265.458
2.	15. 11. 2022.	279.682

Графикон I.1.6. Број и вредност извршених трансакција у *IPS* НБС систему

Табела I.1.4. Показатељи рада *IPS* НБС система

<i>IPS</i> НБС систем	2021.	2022.
Број трансакција	42.262.389	53.496.092
Вредност трансакција	366.332.373.965,81	517.408.883.128,49
Просечна вредност трансакције	8.668,05	9.671,90
Просечан дневни број трансакција	115.787	146.565
Просечна дневна вредност промета	1.003.650.339,63	1.417.558.583,91

На Слици I.1.1, у виду годишњег календара, приказана је дневна активност успешно реализованих плаћања током 2022. године у *IPS* НБС систему. Календар обухвата радне и нерадне дане (укључујући државне и верске празнике), уз дане када је забележено обарање рекорда у броју извршених плаћања.

Распоред броја извршених плаћања у *IPS* НБС систему конзистентан је на месечном нивоу, при чему се средином месеца, тачније у периоду између 15. и 21. дана сваког месеца, благо повећава активност. Већи број извршених инстант плаћања поклапа се с периодом у ком се измирују обавезе за електричну енергију, комуналне услуге, плаћање пореза (тримесечно), чиме се показује да немали број грађана увелико користи услугу скенирања *QR* кода са штампаних рачуна и тиме једноставно, брзо и сигурно извршава доспеле обавезе. Статистички посматрано, број извршених плаћања у периоду 15–21. током месеца просечно покрива 29% плаћања.

У овом периоду редовно се обара рекорд извршених инстант плаћања, а током 2022. године то су били датуми наведени у Табели I.1.3. на претходној страни.

Дани с мањим бројем извршених инстант плаћања укључују дане државних и верских празника и дане викенда. Статистички посматрано, проценат извршених трансакција викендом у просеку покрива 15% трансакција у месецу, док тај проценат за све нерадне дане у 2022. години износи 16,6%, односно 8,9 милиона трансакција, вредности 55,3 милијарде динара, које су извршене данима током којих *RTGS* и Клиринг систем Народне банке Србије системи нису радили.

Слика I.1.1. Календар броја трансакција у *IPS* НБС систему у 2022. години

